

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra . . . I kor. Egy hóra . . . I kor. 50 Hfl.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolós szerkesztő:
MEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 48. szám.

Szent István jobbja.

Debreczen, augusztus 19.

Kilencszázhat esztendővel ezelőtt egy bölcs, erős és vitéz magyar ember lépett az európai keresztény szuverének sorába. Ázsiából jött népe semmi esetre sem számlált százezernél többet. Harcost, a szinmagyar fajtából, nem tudott buszezernél többet talpra állítani. Szlávok és germánok vették körül a világ minden tája felől. Rosonai, az avarok és kunok több bajt szereztek neki, mint örömet és lámogatást. Mégis, ez a keménynyaku és világos fejű magyar, szilardul megvetvén a lábát, győzedelmeskedett minden nehézségen. Birodalmat alapított, amely rettegett hatalomná növekedett, népei pedig elszaporodtak, meggazdagodtak, kicivilizálódtak. Szlávok, germánok elismerték a magyar faj felsőséget, hunok, avarok vére egybekeveredett a tiszta, üde, ázsiai vérral, amely megneemesítette környezetét. A magyar faj gyökeret vert a Duna—Tisza mentén, erős, szívós, ágas-bogas gyökeret, amelyet ezer esztendő kimondhatatlan viharai sem tudtak kiforgatni.

A százezer ázsiai magyar országában ma huszmillió magyar állampolgár tart ünnepet az első keresztény szuverén nevenapján. Huszmillió állampolgárból legalább tizenkétmillió Szent István nyelvét tanujja meg az anyjától, minde-

féle pánszláv, pángermán és dákoromán törekvés és mesterkedés ellenére is. Nagy nemzeti irodalom, nemzeti művészet, magyar tudományosság hirdeti a magyar faj kulturképességét. Fővárosa szépség és mozgalmasság tekintetében vetekedik a világ bármely városával, fejlődőképesség dolgában pedig csak Amerika versenghet vele sikeresen.

Ami a kezdet és a jelen állapot között van, az a harcok, háborúk, emberfeletti erőlködések és öngyilkos elnyedések, diadalmak és szörnyű bukások, nemzeti erények és bűnök összevissza keveréke. Minden érte ezt az országot ezer év alatt, csak béke, nyugalom, kedvező konjunkturák, szerencsés európai konstellációk áldása soba.

Az a kéz, amely nemcsak szent jobb, hanem az erőnek, alkotó képességnek is hatalmas emléke és szimboluma, hatalmas dokumentumokat és tanulságokat mutathat most, a huszadik században is a magyar államnak, Szent István csodalató politikai zseni volt még a szó modern értelmében is. Megértette azt a nagy igazságot, hogy az országok fejlődésének feltétele a nyugodt, rokonszenves, loyális magatartás a külfölddel szemben, de a nemzeti erők erélyes, ha kell, kiméretlen fegyelemben szorítása az ország területén. Megértette, hogy a nyugati imperiumok rokonszenvét, szeretetét nem szabad tapintatlan inzultusokkal és

izléstelen faji göggel eljátszani, hanem loyális, figyelő szemekkel kell beplántálni azok jelentős értékeit a hazai talajba. A kereszténységen kívül recipiálta Szent István az európai államalkotás technikáját, a királyság politikai rendszerét, egy erős közjogi alapot, a melyen felépülhet és virulhat egy önállóságra törekvő, alkotmányos szellemet kisugárzó nemzettest. Szent István egyéniségében volt elég policialis energia, hogy uralni bírta az ő országának minden kis zugát. szinte suggestióban tartott minden lelket és acélos erővel akadályozta meg a testvérharcokat, a nemzetet alkotó erők terméketlen marakodásait.

Ez a szent jobb reá mutathat a mai magyar kor termékeire. A frakciókra tépett magyar közéletre, hol az egyes partok egész erőmagassága a másik letörésére irányul. Az az elszárgult, bebalzsamozott szent kéz megbirta fékezni az egyéni ervényesülés vad tusájában hadunázó ökiöket, akik a salus rei publicae suprema lex dogmájától elvakultságukban eltértek.

Szent István egyezséget, paktumot kötött volna a nagyhatalmakkal, a külfölddel, de nem tűrt volna paktumokat a haza földjén azokkal a fajokkal, akik külön államot akarnak létesíteni az áltamban. Ő megértette és fenn bírta minden vonalon tartani a nemzeti imperializmust és nem tűrte volna soha a

A müncheni képtárban.

Írta: **Husz Ödön.**

Jónapot, Uram! Ma voltam a Neupinakotheckban, az Önök Szépművészeti Múzeumában; de, mondanom, nem tudtam zavartalanul tölteni az időt.

Hogyan? hát csak úgy, hogy valóra vált, amiről már sokszor olvastam és egyszer csak benne találtam magamat a rohanó, „mindent latni” akaró turisták aradataiban. Hoi azokra a gunyolódó tárcacikkre gondoltam, hol meg ezekre az emberekre bosszankodtam, akik egy kép előtt sem igyekeznek benyomást szerezni. Azonkívül emberi gyarlóságom szerint mindig megnéztem az új és új arcokat. Egy szóval nem tudtam teljesen a művészetben, a művészettel, a művészetnek elni.

Hogy ez az én hibám: mondja Ön? Elhiszem. És hogy nem kívánhatom, hogy mikor én vagyok a képtárban, senki be ne jöjjön: ebben is igaza van.

Az elemenyeimre kíváncsi? Köszönöm. Szívesen beszélek rólok. Hanem előre is kijelentem, hogy eddig még csak öt teremmel vagyok keszen. A többin — az időből kifogyván — csak úgy, idegen forgalmi módon szaladtam át.

Tudja, a katalógusomban kis karikáva

jelöltem meg azokat a képeket, amelyek jobban tetszetek. De ezentul ezt nem t hetem. Ha bele néz a könyvembe, egyebet sem lát, mint papirosból ólomkarikákat. Epen ezért sokat nem részleteztem. Minden képet igyekeztem megérteni a mesterét. Mert természetesen, minden művésznek, mikor képet fest, van valami mondani valója, nekünk — na igazán élvezni akarunk — nincs más feladatunk, mint együtt elnünk a művész lelkével. Ezt különben nem úgy mondom, mintha én találtam volna ki. Bar az igaz, hogy másról sem vettem. Hanem azt, ami bennem megvolt s amit én — taán önkéntelenül, ösztönszerűleg — mindig követtem: fejezte ki nekem nagyon szépen az Alexander Bernát könyve. Ismeri ezt a nevet?

Alexander Bernát. Nagy esztétikus és filozófus; egyetemi tanár. A könyve pedig „A Művészet, A Művészet Értéke, A Művészeti Nevelés” hármas cím alatt gyönyörű stílusban, világos, de mégis mélyen járó gondolkozásai mesél a művészetről, a művészet értékéről és arról, hogyan kell az iskolában, otthon és magunkban nevelnünk és nevelődnünk, hogy a művészetet élvezni tudjuk. Tanuljon meg kerem magyarul és olvassa el ezt a könyvet.

Hogy mi tetszett legjobban? Igazán

nem tudom megmondani. Öt van például a Böcklin képe: „A hullámok játéka.” — Színynyomatokból már régen ismerem. — Őszintén örülök, hogy most az eredetit is láthattam. Nekem, magamnak nem volt még alkalmam, hogy zavartalanul élvezhessem a nagy víz játékát. — De mikor egy-egy ilyen képet látok, át tudom venni azt a lelki állapotot, amellyel az ember karcsu habléányok kacagását halja, pufók tengeri szörnyek zöld szemének villogását látja a csilámló hullámok végtelen özönében. — És meg tudom érezni egy-egy ilyen órának vagy percnak ihletettségét.

Hatalmas történelmi-képfestője van a második teremnek.

Igen. Defreggerre gondolok. Színezésben, csoportosításban annyi erő, minden munkáján annyi lelkesültség van, hogy nem lehet ezeket a képeket elfelejteni. — Emlékszik pl. arra, amely a müncheni Roter Turm kapujának bedöntését örökíti meg?

Na azt gondolom, hogy Önnek is tetszett. — Ugy-e izgatón, lebilincselően hatalmas alkotás? A közepén azaz öreg ember, akinek a harc izgalma szinte emberfeletti erőt ad, amint a nagy döngető-hálfat egymaga lóditja az ostromlott kapunak.

Erdekes dolog. — Van itt egy kép.

Uj! Uj! Uj! üveg és porcelán üzlet nyit Glück József

cég alatt Debreczen, Piacz-u 6 a nagytemplommal szemben. Szigoruan szabott árak

nemzeti eszme áru'óinak garázdaságait, akik a lelkük minden rezgésével idegen fa,ok testéhez simu'nak és csak a magyar föld bőséges anyagát és erejét szürcsölik egy vampir mohóságával. A szent jobb lesujtana a kufárookra, akik a haza határain kereskednek a nemzeti önérzettel, meglapulnak a szájhösktől, megremegnek a konspirálók hordájától, de a külföld előtt színészkedő páthoszszal harsogják a nemzeti imperializmus dicsekvő szózatát.

A szent jobb valási ereklje már nálunk, imádkoznak előtte, mint oltárkép előtt, de nagy politikai tanulságain nem okul senki.

Az önálló bankért.

A szegedi nagygyűlés előkészítése.

Barabás Béla levele.

Mint tudósítónk jelenti, az a nagyszabású gyűlés, amelyet az alföldi és délvidéki függetlenségi pártszervezetek vasárnap Szegeden az önálló magyar jegybank érdekében rendeznek, napról-napra nagyobb arányokat ölt. Szerdán Papp Béla nagykárolyi, Gyelmis Gerő szabadkai, Mahler György ujszentannai, Müller Károly aradi, Dobroszláv Péter csákovai orsz. képviselők jelentették be csatlakozásukat, azonkívül Fütöpp Béla dr. udvari tanácsos, a temesmegyei függetlenségi párt elnöke, B. Virágh Béla, a budapesti függetlenségi kör titkára, jelentették be Becsey Károly dr. országgyűlési képviselőnek, a nagygyűlés előké

Diez: Exzellenz auf Reisen. — Mikor ezt néztem, különös gondolatom támadt: szeretném megkérdezni a művészt, micsoda lelki kényszer vitte arra, hogy az eget felhőnek fesse. — Egy kegyelmes ur utazik (még a régi világban). Fényes nagy kísérete van, remek, aranyos a kocsija; utját koldusok és üdvözlő nép szegelyezik. — Miért hozott ide szürke, esőre hajló felhőt? — Annak a nagy urnak hatalmát a derült égnek kedvező időjárása nem mutatta volna-e még jobban? Vagy ellentétet kell keresnünk? ... Igazán nem tudom.

Elszomorított a „Karnevál Görögországban”. — Gyönyörű, görög női arcok. De hova lett a görögség finom izlése? Micsoda otromba, esetlen maskurákon mulatnak! — Maga a kép különben gyönyörű dolog. — Gísys festette. Három képét láttam eddig ennek az embernek; mind meg van karikázva. — Az egyik egy „Stilleben”. — Sok csufolódást hallottam, olvastam a csendéletekről és így elfogult voltam magam is. — Ma azonban megláttam, mi teszi őket szépekké, művészi alakításra alkalmasokká: a színek játékanak, a színek harmoniájának szeretete.

Ez az öröm sehol nem ujjong jobban, mint a Munkácsy képen: „Besuch bei der Wöchnerin”. Elgondolhatja, menyire megörültem, mikor a mi Munkácsy-képet láthattam. Gyönyörű tarkázatu szőnyegen fehér ruhás nőcsoport áll; az ujszülöttnek ked-

szítőjének, ha vasárnap küldöttséggel jelennek meg Szegeden.

Barabás Béla levelet intézett Becsey Károly dr.-hoz, melyben a következőket mondja:

— A gyűlés megtartását helyeselni lehet, már csak azért is, hogy a megjelenő képviselők mindannyian tanúságot tehessenek Szeged népe és a nagy Alföld lelkes függetlenségi polgársága előtt arról, hogy az országos párt tagjai között nemcsak elvi nézeteltérések nem léteznek, sőt ilyenek soha nem is voltak, hanem a taktikai kérdésekben előfordult személyes feltogások is eltűntek. Elenyésztek és véglegesen el lettek intézve azon egyhangú határozattal, melyet pártunk értekezlete nagynevű vezérünk Kossuth Ferenc indítványára legutóbb meghozott. Ugyanezen egységnek, összetartásnak ékes tanúsága leszen a szegedi gyűlés is, melyre hazafiui lelkem egész melegével küldöm üdvözetemet. Ószinte barátod és kész hived, Barabás Béla.

Budapestről táviratozzák: A szegedi nagygyűlésen részt vett a budapesti főiskolai ifjúságnak egy hatalmas csoportja is. Kossuth Ferenc állítólag táviratilag fogja üdvözölni az önálló banknak Szegeden összereseglett hiveit.

A katolikus autonómia. Budapestről táviratozzák: A katolikus autonómia kérdésében Apponyi Albert gróf kultusz miniszter s Wekerle Sándor miniszterelnök között igen hatalmas nézeteltérés támadt. Apponyi tudvalevőleg megígérte a néppártoknak, hogy katolikus autonómiát a közelben megvalósítja. Wekerle Sándor ma egy előkelő politikusnak kijelentette, hogy amíg ő lesz a miniszterelnök, addig a katolikus autonómiáról szó sem lehet, mert az káros a népnek s a liberalizmusnak.

veznek. Barna bőrszéken pihen a kék ruhás, piros arcú fiatal, boldog anya. A szobában rengeteg virág, pálma. Csupa szín csupa élelenség és mégis gyönyörű tiszta harmónia. Igaza van. Azon a képen én is jól mu'attam. Szegény „csendéleteket” senki sem csufolta úgy még ki, mint Willmann. Az a kopasztott, sovány csirke, amint fejfelé lefelé lóg! Nagyszerű gondolat. Ez már igazán csendes élet. — Sőt még talán nem is élet?!

Na, de G. Max is hatalmasan tud gunyolni! Azok a „Majmok, mint műbiráló kollégium”, igazán érdekesek. — Az egyik ásitozik. A másik komoly képet vág és az állat simogatja (ez én vagyok); a harmadik megvetően nevet. Egy másik rosszatól ráncolva össze homlokát. Azt hiszem, mindeniknél talál benne magára, meg a szomszédjára egy kis oélzást.

Engedjen meg, de Ön nem jól értette meg a Kaulbach Hermann „Hallhatatlanságát”. Ön azt gondolja, hogy az a nő valami híres tudósna vagy istennek szobrával homlokon csókolatja magát, hogy a hallhatatlanságra vivő tehetséget kapjon! Dehogyan! Római sirok között vagyunk. A sok hamveder között szép férfinak mellszobra áll, felje van írva: 21 évet élt. S az elhunytanak hideg képmását gyönyörű, fiatal nő csókolja, csókolja szenvedélyesen, mindenről elfelejtkezve. És ez nem mindennapi gondolat: „Ti költők, hősök, művészek, ne ábrándozzatok hallhatatlanságról! Soh'sem

Inség

a Hajduságban és Karczagon.

Deputáció a pénzügyminisztériumban.

A földmivelésügyi kormány a termésről.

Azokból a jelentésekből, melyeket a földmivelésügyi kormány a gazdasági tudósítók értesítései alapján kéthetenként közre adott a termésviszonzairól, szomoruan konstatáltuk, hogy Hajdúvármegye és a vele szomszédos Szolnokmegye területén fizetett a legmostohábban a föld. A mi vármegyénkben, különösen Bőszörmény, a szomszédos megyében pedig Karcag város az, amelyet a rossz termés következtében a tél minden nyomorúsága fenyeget s az illetékes hatóságok most mindenféle eszközöz folya- modnak, hogy az inséget elhárítsák a lakosság feje felől.

Arról már jelentést tettünk, hogy Hajdúvármegye közigazgatási bizottsága és Kovács Gyula alispán fölkerlte a földmivelésügyi és kereskedelemügyi minisztereket: rendeljék el már most a Debrecen—egri törvényhatósági ut kiépítését, hogy a munkások legalább a tél beálltáig munkához juthassanak. Most meg azt jelenti fővárosi tudósítónk, hogy Karcag városából, Tapossy Márton ottani rendőrkapitány vezetése alatt, öt tagu küldöttség járult tegnap Mocsáry pénzügyminiszteri osztálytanácsos elé, akinek a küldöttség elpanaszolta, hogy nagy inség szakadt a karcagiakra. Az idei termés még az 1863. évi termésnél is rosszabb volt. A magot se adta vissza. Arra kérték a pénzügyminisztert, hogy az inség miatt szüntesse be az adóbehajtást a jövő év augusztusig. Az osztálytanácsos biztató ígéretet tett.

találjátok meg, ha másutt kerestek, mint egy nő hü, szerelmes szívében.”

Sok szép vallásos festményük van. És pl a Zimm-ermann képét: „A pásztorok imádják a kis Jézust” szent-képekről régóta ismerem.

Az ember gyöngeségét, gyarlóságát megkapóan fejezi ki Vilroider képe: a „Vizözön”. Oriási nagy vászon. Magas, nagy hegyek mindenfelé. A felhőköl ömlik a víz. Már a hegyeknek is csak a csucsuk látszik. Ide menekülnek azok az apró semmiségek, emberek, akiket kissé távolabbról észre sem lehet venni. Az elemek megrázó, mindent elpusztító erejével szemben, mily gyöngé, tehetetlen a „föld-ura”! És ezek a hatalmas elemek is engedelmes szolgálai az Urnak! ... Schraudolphnak magának valami 7—8 gyönyörű, nagy vallásos tárgyú képe van. Nem igen értettem Bloss képét: „A bölcső”-t. Sötét, zöldes-lila világításu szobában fiatal nő ül. Sötét ruha van rajta; barna bölcső előtte. Az arca is árnyékban — háttal ül a világosságának. S ebből a különös, sötét környezetből világít ki a kis gyermek puha, h fehér testecskeje. Talán azt akarja mondani, hogy ennek a nőnek egész világa ez a gyermek? Hogy neki csak itt van élet napsugár, melegség s másutt minden üres, sötét? Gondolom. De határozottan mondani nem merem.

Mit gondol Ön?

Nem ismeri a képet? Hát akkor legközelebb együtt menjünk a tárlatra s ott megbeszélhetjük a dolgot. Helyes? ...

Akkor hát a viszontlátásra!

Lábizzadás, Kézizzadás, és Hónalyizzadás

ellen leg-
jobb a
eldugítja vagy összehuzza,

Molnár-féle SUDORAN.

Kapható Debreczenben;

Mihalovits Jenő, Mauthner, Murakózy és Radákovits

Amerikai recept szerint készült legbiztosabb izzadás elleni szer. Teljesen ártalmatlan. Hatása nem abban nyilvánul, hogy — mint az eddig ismeretes izzadás elleni szereknél a pírásokat kénés után az izzadás és az esetleges penétrás szag azonnal elmúlik. Ara 1 kor. 20 fill. gyógyszerárakban, valamint 1 K 30 fill. előzetes be- küldésével Molnár János gyógyszerésznél Szombathelyen.

A földmivvelésügyi miniszternek most megjelent legutolsó, az augusztus 15-iki termés-állapotot feltüntető jelentéséből is azt látjuk, hogy *Hajdu- és Szolnokmegyében a gabonának minden neme messze alól maradt az országos átlagon*; egyedül a zabban mutatkozott Hajdumegyében az országos átlagnál jobb termés.

A buza országos átlaga kat. holdankint 5.84 mm., Hajdumegyében 4.46, Szolnokmegyében 3.96 mm.

A rozs és kétszeres országos átlaga 6.63 mm., Hajdumegyében 6.35, Szolnokmegyében 6.39 mm.

Az árpa országos átlaga 7.70 mm., Hajdumegyében 5.38, Szolnokmegyében 7.12 mm.

A zab országos átlaga 7.09 mm., Hajdumegyében 8.—, Szolnokmegyében 6.69 mm.

A tengeri országos átlaga 9.73 mm., Hajdumegyében 9.40, Szolnokmegyében 8.50 mm.

A burgonya országos átlaga 45 mm., Hajdumegyében 36.42, Szolnokmegyében 37.20 mm.

Érdekesnek tartjuk közölni az ideai és tavalyi termés összehasonlítását. Buza termett az idén 325 millió mm., tavaly 41.42 millió. *Ros*s: az idén 1244 millió mm., tavaly 1219 millió. *Árpa*: az idén 150 millió mm., tavaly 12.26 millió. *Zab*: az idén 1361 millió mm., tavaly 1018 millió. *Tengeri*: az idén 4249 millió mm., tavaly 37.07 millió. *Burgonya*: az idén 46.23 millió mm., tavaly 37.95 millió.

A halálos villamos ütés.

Katasztrófa egy elszakadt kábel folytán.

Rémes katasztrófa történt egy olaszországi városban. Egy villamos kábel leszakadt a villamos világítást közvetítő vezetékre s a villamos ütés tíz embert pusztított el. Tudósításunk a következő:

Lecco, augusztus 19. Oginadeban elszakadt egy nagy feszültségű villamos kábel és ráe ett egy villamos világítást közvetítő vezetékre. Az összes házakban, amelyek villanyvilágításra vannak berendezve, a vezeték megütésedtek. Az oltási kísérleteknél *tíz ember villamos ütés következtében meghalt*, husz többé-kevésbé megsebesült. Azonnal *Lecco*ba táviraloztak, ahonnan nyomban tüzoltók és hatósági személyek érkeztek segélynyújtásra.

Róma, augusztus 19. A bresciai sikon múlt éjjel óriási vihar tört ki, amely az összes ottlevő rep. löveg-csarnokokat és már felszerelt repülőgépeket elpusztította. Egyidejűleg a comoi tó partján levő *Lecco*ban erős zápor és nagy jégeső volt, hatalmas villamos kisülésekkel. Egy villamoskábel a villamosvilágítás vezetékeire esett, minek következtében a vezeték leszakadt és az erős villamos áram tíz embert sujtott agyon.

Lecco, augusztus 19. A tüzoltóság kivonult a szerencsétlenség színhelyére és lokalizálta a tüzet.

Fenséges vendégek Debreczenben

A bajor trónörökösne és leányai.

A főhercegnő Debreczenről.

Látogatás a Hortobágyon.

Ez már nem is idegenforgalom, hanem valósággal koronás fő, királyi családtagok fenséges urhölgyek vendég-járása, ami napok óta Debreczenben történik. Minden napra egy-egy előkelő vendég. Így zárja le Debreczen városa forgalmi statisztikáját. Már-már valóban ott tartunk, hogy a grófoknál kezdődik az illusztris vendég s nemes udvarhölgyeknél folytatódik föl egészen a királyi főhercegnőig, leendő királynőig. A német császárné udvarhölgye után a bajor trónvárományosának felesége, leányaival együtt tisztelték meg Debreczen városát azzal, hogy felkeresték ezt az ősmagyar területet. Egy régi vágyuk hozta ide Debreczenbe a fenséges vendégeket. A Hortobágyot akarták megtekinteni. És amiről egy főhercegnő vágyakozik, az csak természetes, hogy meg is valósul. Szigorú inkognitóban jöttek a magas vendégek s csak természetes, hogy csakhamar valóságos invázió keletkezett Debreczenben. Egy vérbeli főhercegnő sőt nem is magába, hanem az egész családjával. Ez nem kis szenzáció az ilyen gurmanderiákra éhes kíváncsi tömegeknek, akik királyokat és trónöröklőket legfeljebb csak arcképeken láthatnak.

Valami történik...

Néhány nappal ezelőtt mély titokzottság borult a Bika-vendéglőre. Egészen a kis pikkolóiig mindenki egyszerűen kötelességtudó diplomata lett. Komolyan, hallgatagon jártak-keltek. Ha valaki kérdezett valamit, ujjukat szájukra téve, elkezdtek mentegődzödni:

— Bocsánat... de adott szavam... titoktartás... stb.

Sifirozott táviratok jöttek-mentek. Az emeleten hat szobában, poroltak, rendezgettek. A kárpitós diszitett, a butoros a lakást igazította, drága holmik: ezüst tálak, arany diszítések kerültek föl a szállóba. A szobafőpincér az angol királynak is diszére való smokkingot próbált s a tükör előtt mondott üdvözlőket a világ összes nyelvén. A londonerek erőmutatványokat produkáltak. Egy szóval minden fel volt forgatva a Bika szállóban.

Valami történik... ez volt az impresziója mindenkinek, aki csak a Bikában megfordult. De mi, mi, mi? Ez volt a kérdés. Erre voltak kíváncsiak a legöregebb törzsvendégek is. Egy nagyszerű hangulatban valakinek sikerült a portással beszélni.

— Az angol király? — kérdezte a kíváncsi vendég.

— *Lejebb!* — csak ennyi volt a diplomatikus válasz.

— József főherceg?

— *Följebb!* — válaszolt ismét a Bika portása.

Most aztán elmélkedhetett vagy akár belébolondulhatott a tisztelt illető, hogy mi van az angol királytól lejjebb és József főhercegtől följjebb?

Uból távirat érkezett. Aztán egy ősz, tiszteletreméltó megjelenésű ur, akinek magatartásán meglátszott, hogy katona. Elszállásolások iránt intézkedett s azután, a legnagyobb inkognitóban, ahogy jött, elutazott Debreczenből. Végül tegnap egy utolsó távirat csak ennyi jelzett:

— *Holnap jövünk...*

Kik jönnek? kik jönnek? — hangzott újból a kérdés s a nagy titok ma a nyilvánosságra került.

Megérkeztek a fenségek.

Tehát fenséges vendégek jönnek Debreczenbe. Ennyit már a nagy inkognitó dacára is konstataáltak, csak azt nem tudták, hogy milyen fenségek. A hivatalos fordítás mellőzését már előre kérték. Végre ma délben pontosan: 12 óra 18 perckor megtörtént a nagy esemény. A tudapesti gyorsvonat berobogott a debreceni pályaudvarra s hogy a feltűnőséget elkerüljék, a vasut egészen az állomásfőnök hivatalos helyiségéig vonult föl. A nevezetes pillanat közeledett. A vonat első osztályú kocsijának ajtaja kinyílt. Az állomásfőnök feszesen tisztelgett s először egy őszes ur szállott ki és sorba kisértette: egy magas termetű, középkorú elegáns uriaszonyt s még öt utiruhában levő hölgyet. Az idősebb hölgy rendkívül elegáns megjelenés. Vidám, kíváncsi szemekkel nézett körül s kedvesen mosolygott amikor az állomáson összeverődött hatalmas néptömeget meglátta. Az öreges ur viszont bosszankodott s németül valami megjegyzést tett, mire az urhölgy ismét mosolygott s a kezével olyképen legyintett, mintha azt mondaná:

— Nem tesz semmit...

Azután előállott a Bika-szálló szobafőpincére, aki mély hajlongás közben jelentette a magas társaságnak, hogy a szállóban minden a legnagyobb rendben van.

— Ön a szálloda embere? — kérdezte a főhercegnő,

— Igenis fenség — mondotta a szobafőpincér — mindent megtettünk. Az egész társaság az állomásfőnökség helyiségén ment keresztül. Künn az állomás előtt négy bérkocsit rendeltek elő. Az ötös számú bérkocsiban a hercegnő foglalt helyet, a második kocsi az őszes ur a társalkodónóval, a többiekben pedig a kíséret foglalt helyet. Tizenöt podgyász nyolc mázsa súlylyal a Bika-szálló omnibuszain érkezett be.

A bajor trónörökösne és leányai.

Ha már az előkelő vendégek nem neveztek meg magukat, illő, hogy ennyi feles-

BALASSA M. ajánlja kávé különlegességeit és friss fűszer áruit. :: ::

fűszer és csemege üzlete
Piacz. és Szent-Anna-u. sarok

leges kertelés után, mi vessük le irásainkól az inkognitó fátyolát. E szerint tehát a magas középkori hölgy: *Mária Terézia főhercegnő, a bajor trónörökös felesége.* A két fiatal hölgy két leánya a főhercegnőnek: Az összes ur: *Ferchl G. alezredes.* A másik két hölgy pedig a főhercegnő kíséretéhez tartozott. Debreczen u. c. föl voltak lobogózva, mire a főhercegnő megjegyezte:

— Ez még bizonyosan a király tegnapi születés napi ünnepségét hirdeti.

Mária Terézia főhercegnő magas, idősebb hölgy, de van az arcában néhány vonás, van a beszédében valami sajátosság, mely arra enged következtetni, hogy igen kedves asszony lehet, akit a bajor nép nem hiába szeret. Csupa kedély, szeretetreméltóság sugárzik a szemeiből.

A főhercegnő egy sereg ládát hozott magával, melyek mindegyikén kék-fehér vonal van festve. Hogy mennyire inkognitóban utazik Mária Terézia főhercegnő, igazolja, hogy minden podgyásza G. Ferchl alezredes nevére volt címezve. A főhercegnő a Bika szálló első emeleti frontját bérelte ki. Azokban a szobákban lakik, melyet József főhercegnek debreceni tartózkodása alatt butoroztattak be.

Megérkezés a szállodába.

A fenséges vendégeket a Bika szállónak egész személyzete fogadta. A főhercegnő megérkezése után gyönyörűen földiszított lakosztályába vonult s átöltözködött. Érdekes, hogy a szállodai naplóba a következő kép jegyezte be a nevét

Frau Marie Theresia von Pernau
mit Töchtern und Begleitung
München.

Az alezredes pedig így szignálta nevét a naplóba:

Oberstleutnant G. Ferchl München.

Néhány perc múlva megérkezett Ozory István tb. rendőrkapitány teljes díszben, aki szolgálatokat teljesít a magas vendégek mellett.

Az ebéd.

Pontban két órakor befejezte a főhercegnő az átöltözködést s az előkelő vendégek az ebédhez készülődtek. A Bika-szálló dísztermében volt terítve a ragyogó gazdag asztal, amelyen a francia konyhaművészet gyöngyei sorakoztak.

Érdekes, hogy az ebéd előtt Ferchl alezredes aziránt érdeklődött, hogy van-e cigányzeno, mert a főhercegnő nagyon szereti a magyar nótákat. Amikor az asztalnál a fenséges vendégek elhelyezkedtek, megjelent Rác Károly teljes bandájával. Az első fogás után a Rákóczi indulóval kezdte a banda, amit a főhercegnő és leányai nagy érdeklődéssel hallgattak végig, sőt a trónörökös az ujjával gyöngén verte a taktust. Azután sorba került a Repülj fecském, Fráter-nóták, amelyek különösen tetszettek a főhercegnőnek. Végül pedig a Kuruc kersergőt s egynehány klasszikus szám.

Ebéd után a főhercegnő odament Rác Károlyhoz s azt mondta neki, hogy hallotta hírét.

— József főherceg mondta nekem, hogy ön már játszott ellette.

— Igen fenség — felelte Rác — sőt Ferencz József királynak is muzsikáltam.

A főhercegnő állandóan jó magyarsággal beszélt s azt az óhaját fejezte ki, hogy csak szép magyar nótákat játszó. A magyar nóták különösen a főhercegnő leányainak tetszettek nagyon.

Az ebéd négy óra fele ért véget, melynek menüje a következő volt:

Potage á la Bolaile
Hussó bau sampignon
Pirée deu beuf
Garni á la Francaise.
Ouf bau Miroau.
Chapon de Styrie
Compotte, Salade
Sufflets varies Gerbeau
Früit
Kaffe mokka
Parfaits
Vine: Visontay
Olimpus
Aranv Bika gyöngye
Bikavér. Törley Talismán
Sec Casino.

A trónörökös Debreczenről.

Ebéd után újból lakosztályaikba vonultak vissza a magas vendégek egy kis szünetre. Ezt az alkalmat használta föl a *Debreczeni Független Ujság* munkatársa, aki egy kis kérdő lapot juttatott a főhercegnőhöz, amelyben aziránt intéztünk kérdést a fenséges asszonyhoz, hogy milyen impressziót szerzett a mi városunkról. A kis lapon ez a válasz érkezett számunkra.

— *Eine wunderschön
gelegene Stadt, die ich mir
nie so schön gedacht habe,
in welcher der rein unga-
rische Typus ausgedrückt
ist.*

(Egy csodaszép fekvésű város amelyet ilyen szépségnek nem is gondoltam. A szintizta magyar típust tükrözi vissza.)

Délutáni séta.

Amint a tikkasztó meleg egy kissé alább hagyott, a főhercegnő és leányai azt az óhajukat fejezték ki, hogy sétálni szeretnének menni. Gyalog indult el az illusztris társaság. Az utcán persze már egy hatalmas tömeg állott, akik kíváncsian nagy tisztelettel nézték a fenséges hölgyeket. A Hatvan-utca sarkán a kíséretéhez tartozó alezredes odaszólitott egy bérkocsist s a kocsira ültek föl, hogy a várost megtekintsék. A főhercegnőnek azonban az a kívánsága támadt, hogy szeretne egy sertéshizlalót megnézni. Egy rendőrbiztos állott a vendégek szolgálatára, aki intett a kocsisnak, hogy Nagy Jakab sertéshizlalójához hajtson. Nagyon el volt ragadtatva a tisztaságtól, de persze a boldog tulajdonost nagyon váratlanul érte ez a magas látogatás s előkészületeket nem tehetett. Innen a vágóhidra mentek át. A szigorú inkognitónak kellemetlen következménye azonban az volt, hogy szakértő kalauzt sehol nem találtak. A rendőrbiztos mutatta be a jégütőt s a vágóhid egyéb nevezetességeit.

„Ich gehe nicht in Orfeum“ . . .

Séta után pihenő volt újból, majd este a Bika kerthelyiségében a nagyközönség

között vacsoráztak a magas vendégek. A vacsora végeztével a főhercegnő leányai lakosztályaikba tértek, míg a trónörökös még lent maradt.

Az Orfeumban akkor kezdődött meg az előadás s az alezredes kérdést intézett a fenséges asszonyhoz, hogy nem óhajtja-e megnézni az Orfeum-előadást.

— *Ich gehe nicht in Orfeum. Ich muss morgen drei uhr nach Hortobágy gehen.*

(En nem megyek az Orfeumba. Nekem holnap reggel három órakor a Hortobágyra kell mennem.)

A Hortobágyon.

Ma és holnap lesz Debreczen vendége a bajor főhercegnő, aki látogatást tesz a *Svetits-zárdában*. Holnap reggel külön vonaton a Hortobágyra rándul ki. A város minden intézkedést megtett arra, hogy ott ami nevezetes, a főhercegnő megismerhesse. A Hortobágyon Király G. u. tanácsnok fogja kalauzolni a fenséges vendégeket. Délben nagy ebéd lesz a hortobágyi csárdában. Igazi magyaros menüt állítottak össze a főhercegnő és kísérete részére. Lesz az asztalon gulyásleves, szárnyas, töltött káposzta és turós csusza.

A főhercegnő holnap délután visszatér Debreczenbe. Kocsin a Nagyerdőre tesz kirándulást. Este korán tér nyugovóra s vasárnap reggel Debreczenből Budapestre át Bécsbe utazik.

A főhercegnő magyar birtokos.

Munkatársunk ma beszélgetést folytatott a trónörökös kíséretének egyik tagjával, aki a következőket mondotta:

— A fenséges asszony leányaival egy hónappal ezelőtt nagy turista utra indult. A legtöbbet Magyarországon tarózkodunk. Legutóbb Orsován voltunk, a vaskaput tekintettük meg s Mehádiát. Voltunk Budapesten, Kolozsváron s Nagyváradon át érkezünk ide Debreczenbe. A főhercegnő nagyon szereti a magyarokat s igen szépen beszél ezen a nyelven. Egyébként magyar földbirtokos, akinek *Sárváron* van nagy kiterjedésű birtoka.

Színház.

Debreczeni színésziskola igazgatója tegnap érkezett haza külföldi nyaralásából s a mai naptól fogva megkezdte a beíratásokat, úgy a színésziskolába, mint szónoki és esti tanfolyamra. Érdekes lesz itt megemlíteni, hogy *Solymosi Elek*, a debreczeni színésziskola igazgatója a színészoktatás terén, mi y en nevezetes és fe tünő sikereket mutathat föl. A fővárosi és a vidéki színházaknak Solymosi színésziskolájából kikerült növendékei valóságos vezető szerepet visznek most a színművészet terén. E művészek névsorából megemlíthető: Csontosné *Mészáros Gizella*, a budapesti *Magyar Színház* primadonája; *Turcsányi Olga*, a *Vig özvegy* címszerepének ünnepelelt kreálójá; *Papir Sándor*, a *Király Színház* első komikusa, *Ternyei Lajos*, a fővárosi nyári színház első szerelmese; *Rózsa S. Lajos*, a hírneves bariton énekes, akit a m. kir. Operaház igazgatósága vendégszereplésre hívott meg; és *Környei Béla*, kit a debreceni közönség is ismer s a kinek szerződötése körül mostanában a budapesti Operán kívül, a bécsi és londoni Operaház is tárgyalásokat folytat

Frank Testvérek uri-divat különlegességek

A Vilmos-huszárokat elhelyezik.

Debreczen helyett Przmysl.

Megemlékeztünk már arról, hogy nemsokára az egész országban nagyobb helyőrségi változások lesznek. Magasabb taktikai és katonai politikai szempontból az ezredeket állomáshelyeikről át- c erélik.

Ezek az intézkedések közlőül érdeklők Debreczen városának közönségét is, amennyiben — katonai körökben, mint befejezett tényről beszélnek róla — az állomáshelyeiket megváltoztató csapatok között szerepel a 7-ik számú, II. Vilmos császár nevét viselő császári és királyi huszárezred is. A debreceni Vilmos-huszárokat elhelyezik tőlünk jó messzire, a magyar határon túlra. Az eddigi hírek szerint a Vilmos-huszároknak új állomáshelye Galicia határszéli városa: Przmysl lesz.

Hogy a Vilmos huszárok helyett kik jönnek, kik foglalják el a Vilmos-huszárokat helyét: az még teljesen bizonytalan. Tény az, hogy minden valószínűség szerint a Vilmos-huszárokat eltávoznak. Ezt pedig mélyen sajnálja az egész város közönsége, mert a Vilmos-huszárok urigavallériájukkal, szimpatikus társadalmi szereplésükkel nagyon népszerűvé tették magukat a városban.

A Vilmos-huszárezred nemrégiben még egész teljességében Nagyváradon állomásozott, azután az ezred két osztálya külön vált s az egyik rész ide jött Debreczenbe. Az idén a két osztály ismét találkozott a gyakorlaton Nagyváradon.

Különbösen a tisztek körében biztosra veszik az elhelyezést. Nagyban készülődnek már arra, hogy Debreczenből elmennek Galiciába. És a Vilmos-huszároknak talán a lezjobban fáj az, hogy itt kell hagyniok Debreczen, ezt a könnyelmű, mulató magyar várost, amelyért bizony kellemetlen csere lesz a galíciai Przmysl.

Hová lesznek a régi bankjegyek?

Az Osztrák-Magyar Bank hasznocskája.

Heine azon tündött, hogy mi lesz a régi zongorákkal? De ennél kétségkívül sokkal érdekesebb probléma, hogy mi lesz a régi bankjegyekkel?

Az Osztrák-Magyar Bank éppen úgy, mint minden jegybank, értékes papírjegyeit időközönként kicseréli. A kicserélés úgy történik, hogy új jegyeket hoznak forgalomba, melyeknek színe és rajza más, mint az előbbieké. A régiakat hivatalosan fölmondják és amint visszakerülnek, nem bocsátják többé őket forgalomba, hanem kellő ellenőrzés után valamennyit megsemmisítik. 1901-ben tudvalevőleg fölmondták a tizforintos bankjegyeket. Akkor a vöröszínű huszkoronásokat bocsátották forgalomba. De időközben ezeket is kicserélték a zöldszínű huszkoronásokkal.

A vörös huszkoronások még egyelőre érvényben vannak, de a régi tizforintosokat már csak október 1-éig lehet beváltani.

De kinek van már régi tizforintosa? Még a színére, a formájára se igen emlékezünk. De ime, kiderült, hogy több mint három millió koronát ezekből a papírpénzekből még mindig nem váltottak be. Kétségtelen, hogy ezek már október 1-éig se kerülnek elő. Amint hogy régi tapasztalás, hogy az ilyen kicserélésből a jegybanknak és az államkincstárnak mindig van pár millió koronáska haszna.

De hát hová lesznek ezek a régi bankjegyek? Biz ezt jó volna tudni, kivált ilyenkor a beváltási terminus előtt. El nem vesznek, mert az elveszett pénzt rendszeresen mindig megtalálják, ha nem is az találja meg, aki elvesztette. Az elszakított bankjegyet is beváltják. Hát hová lesznek? Fukar és tudatlan emberek elássák a pénzt és meghalnak, mielőtt uíra felvették volna. Mulató magyarok néha fidi busznak használják. A végén aztán mindig marad egy pár milliócska, amit nem kér senki, nem követel senki. A sok mulató magyar fidi buszából, tűzvészek, egyéb katasztrófák alkalmával elpusztult bankjegyekből milliók lesznek, mire a bank valamelyik bankjegyformáját megváltoztatja.

Igy ez szép kis mellékjövedelem a banknak. Pedig neki legitim jövedelem is elég van.

Az aljárásbíró drámája a debreceni ítélőtábla előtt.

Szeptember 4-én lesz a főtárgyalás.

Az a titokzatos dráma, amelynek Sovány Dezső mátészalkai aljárásbíró a szomorú hőse, új fejezethez ér a jövő hónap elején, amikor a debreceni királyi ítélőtábla fogja tárgyalni az ismeretes bűntudományt, amely a tavasz elején az egész ország közönségének érdeklődését fölkelte s amelynek kibonyolódása elé különösen a magyar jogászvilág tekint feszült kíváncsisággal.

Mint annak idején jelentettük, a szatmári kir. törvényszéknek június 26-án hozott ítélete ellen, amely azzal az indoklással, hogy Sovány Dezső önvédelemből szurta le Bordás Demeter mátészalkai kéményseprőmestert, fölmentette az aljárásbíró, nemcsak a szatmári kir. ügyészség fellebbezett a felmentés miatt, hanem a vádlott és annak védője, Kardos Samu dr. debreceni ügyvéd is fellebbezést jelentett be, az ítélet indokolása miatt. Sőt a vádlott védője több nyomtatott ivre terjedő indoklásban fejtette ki azt az álláspontját, mely szerint teljesen ki van zárva annak valószínűsége, de lehetősége is, hogy Sovány Dezső, kinél a végzetes éjszaka semmiféle kés vagy szuróeszköz nem volt, az elhunyt Bordás Demetert testét megsérthette volna.

A debreceni királyi ítélőtábla tegnapelőtt tartott zártülésében foglalkozott az ügygel, melynek főtárgyalására szeptember 4-ikét tűzte ki és erre a tárgyalási napra magát Sovány Dezsőt is beidézte és személyes megjelenésre kötelezte. A felebbviteli törvényszéki főtárgyalás elnöke Veér György táblai tanács-

elnök lesz, az ügyet pedig, mint előadó, Unger Gusztáv, az ujonnan kinevezett kuriai bíró, fogja ismertetni. A közbud képviselőjében Igyártó Sándor királyi főügyész jelenik meg, míg a vádlott védelmét ismét Kardos Samu dr. látja majd el.

Nincs kizárva annak a lehetősége, hogy a királyi tábla az orvosszakértők eltérő véleménye miatt ez alkalommal nem határoz értelemben, hanem az összes iratokat fel fogja terjeszteni az országos igazságügyi orvosi tanácshoz felülvizsgálás és felülvéleményezés végett.

HIREK

— Lapunk legközelebbi száma a Szent István-napi általános munkaszünet miatt, szombaton hajnalban jelenik meg.

— Aehrenthal gróf lett. Ischlből táviratozzák, hogy a király Aehrenthal Alajos báró közös külügyminisztert örökös grófi rangra emelte. A kitüntetésről szóló legfelsőbb kézirat a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg. A kitüntetés alkalmából az uralkodó Aehrenthalnak a Semmeringre üdvözlő táviratot küldött Ischlből. Aehrenthal gróf Ischlbe jelentés szerint, augusztus 20-án Ischlbe érkezik, hogy a királynak köszönetet mondjon a grófi méltóság adományozásáért és egyuttal folyó ügyekről tegyen jelentést.

— Kitüntetett debreczeni katonatisztek. A király Flóhr János őrnagynak, létszám felett a debreczeni 2. honvédszázad ezrednél, a Ludovika Akadémia állományában, kitűnő szolgálatai elismerésül a katonai érdemkeresztet adományozta, hogy díveberki Boró Pál századosnak, létszám felett a debreczeni 3. honvéd-gyalogezrednél, a honvéd Ludovika Akadémiában, kitűnő szolgálatai elismerésül, a legfelsőbb megelégedés kifejezése tudtul adassék.

— Házasság. Erdélyi István a Debreczeni Független Újság munkás személyzetének derék, törekvő tagja ma vezette oltárhoz Pócsi Imre kedves leányát Annuskát.

— Az ohati ártézi kut. Debreczen város birtokán, az Ohaton ártézi kut van, mely az esztendő folyamán elromlott. Erőről jelentést tettek a tanácsnak. Tegnap foglalkozott a kut ügyével a tanács. Aczél Géza főmérnök megvizsgálta az ártézi kutat s konstatálta, hogy a vascsövek teljesen elrozsdásodtak s hasznavehetetlenek. A csövek kicserélése s a kut felszerelése elkerülhetetlen. A tanács a kut kijavítását elhatározta.

— Honvédszázadok lövészversenye. Érdemes sport-eseménynek lesz színhelye a jövő hó 8-án Derecske község határa, ahol a debreceni 2. számú honvédszázad fog tartani lövészversenyt és díjugratást. A versenyekre külön vonat indul Debreczenből délután 1 órakor és Derecskéről 7 órakor este indul vissza. Helyárak: I. oszt. oda és vissza 3 korona, II. oszt. oda és vissza 180 korona, III. oszt. oda és vissza 140 korona. A lövészverseny, melyre az ezred tisztikara most bocsátja ki a meghívókat, délután 3 órakor kezdődik.

— A csapókerti függetlenségi kör mulatsága. A Debreczen-csapókerti függetlenségi és 48-as olvasóköri augusztus 21-én, szombaton a Csapókerti műiskola tantermében, saját pénztára javára zártkörű nyári táncestélyt rendez Belépti-díj személyenként 1 korona. — Családjeggy 3 személyre 2 korona 40 fillér. Az estély kezdete este 8 órakor.

üzlete, Piacz-utcza 50. Szent-Anna-u. sarok.

— **A színház új butorzata.** A színház új butorzatára a minap lejárt pályázat sorsa felett tegnapi döntött a tanács. Mint ismeretes, a hajlított fából készített ülőhelyekre Kíller Ede, Schvartz Vilmos és Varga József debreceni cégek és Tonet Testvérek budapesti gyár adott be ajánlatot. Schvartz Vilmos 6086 korona, Kíller Ede 5590 korona, Varga József 5900 korona költséggel vállalták volna a butorok készítését. Ezzel szemben a Tonet Testvérek cég ajánlata 4735 koronát tüntetett fel. A tanács a Tonet céget, mint legolcsóbb ajánlattevőt bízta meg a színházi butorzat szállítással. A közgyűlés a színház javítására 8000 koronát szavazott meg. Így a butorzonon kívül még a szükséges munkálatok végzése is kitelik a rendelkezésre álló összegből.

— **Az Arany Bika Mulató új műsorának** minden száma kiváló a maga nemében. Az emberi erő és ügyesség valóságos csodáit produkálják The Letines, kik a publikumot nemcsak, hogy bámulatba ejtik, de egyúttal még is nevetetik. Rolf Ha'aley hihetetlen gyors technikával megrajzolt karikatúráit harsogó kacagás kíséri Edelweis duettnek, az „Alpesi csillagok”-nak óriási tapsban van részük estéről-estére. Gyönyörű hangjuk szenzációsan hat. És minden fölött, előtt és mögött ott lebeg a conferencier, Dr. Szalay József szelleme, azaz hogy szellemessége. Mert az Arany Bika Mulató új műsorának a zseniális író a primadonnája.

— **Debreceni dalárda kecskeméti sikere.** A kecskeméti dalos ünnepen, mint megirtuk, a debreceni máv. gépjavító műhely „Egyetértés” dalárdája is részt vett és pedig az első csoportban, melyben csak a kiváló hanganyaggal rendelkező dalegyletek versenyezhetnek. Debrecennek ez az ifju egylete ezuttal is derekasan állta meg helyét, amennyiben **harmadik díjat** — egy középkori értékes ezüst serleget nyert. Az „Egyetértés” dalkör mely ez évben ünnepelte 10 éves fennállását, azóta már ne gyedizben állott ki versenyre és mindannyiszor a legjobb sikerrel. Ebben tagadatlanul nagy része van első sorban is **Mácsay Sándor** karnagynak, kinek vezetése mellett az „Egyetértés” előreláthatólag még számos sikert fog elérni.

— **Halálozás.** Debreczenben egy érdekes, régi polgár dőlt ki ma az élők sorából. Balogh Ferenc v. t. b. t. ma este 64 éves korában lakásán meghalt. A derék öreg urat, aki a városban igen nagy becsülésnek örvendett, hétfőn s-élütés érte s két napi kínok után ma Balogh Ferenc kiszenvedett. Temetése szombaton lesz.

— **A kállói hajduk.** Hajduböszörményből jelenti tudósítónk: Hajduböszörmény városa szeptember 13-án ünnepli meg a **Bocskay István** által 1605-ben **Nagykállóba** telepített hajduknak Hajduböszörménybe való költöztetését. A kállói hajduk ugyanis akkor folytonos viszályban éltek a nagykállói várban volt német katonai őrséggel. Emiatt **Mátyás** főherceg és **Báthory Gábor** közt megegyezés jött létre, hogy a kállói hajduk áttelepíttessenek **Nádudvarra**, királyi részről meg **Csegét** kapják. Amde mikor II. Mátyás megkoronáztatott, a dologból nem lett semmi. Báthory megúván a sok torzalkodást, maga intézkedett és 1609. szeptember 13-án Böszörmény várost és Pród-pusztát adta a kállói hajduknak. A cserére a hajduknak 100.000 magyar fontot kellett ráfizetni, amit ezek szívesen meg is tettek s így Bocskay hajdúi mind együtt voltak. Ez esemény háromszázadik évfordulóját készül most megünnepelni Hajduböszörmény városa, mely legutóbb tartott közgyűlésén foglalkozott az ünnepély módozataival. Az ünnepély programjának kidolgozására bizottságot küldtek ki.

— **Balassa M.** fűszer csemege üzletében Piacz és Szent-Arnas arok. Naponta friss prágai sóder és felvágottak.

— **Egy irodalmi teendőben jártas,** szép írással bíró és teljesen megbízható fiatalember dr. Kardos Samu ügyvéd irodájában azonnali alkalmazást találhat.

— **A Royal** kávéházban ma és a következő napokon Pongrácz Lajos és Oláh Rudi, az elhunyt Rudolf trónörökös volt udvari zenésze teljes zenekarával hangversenyez.

— **A legszebb, legtisztább és legújabb** kiadású óda tanácsok **felárért** már most kaphatók **Aczél Henrik antiquariumában.** Piac-u. a ref. kistemplommal szemben. Telefon 575. Vidéki megrendelések pontosan elintéztetnek.

— **Fényképezési** készülékek és kellékek kaphatók legolcsóbb árban **Thaisz Arthur** papírkereskedésében.

— **Kugler Gerbeaud** cukorkák főrakára **Kontsek Gézánál.**

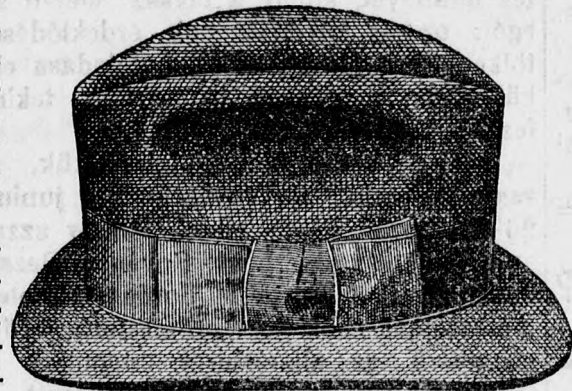
Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentése
Készáru ártartó.

	Budapest, 1909. aug. 19.	
1909. októberi buza	13.74	13.75
májusi buza	—	—
1910. áprilisi buza	13.92	13.93
májusi rozs	—	—
1909. októberi rozs	9.81	9.82
áprilisi rozs	—	—
1909. októberi zab	7.48	7.47
májusi zab	—	—
áprilisi zab	—	—
1910. májusi tengeri	7.13	7.14
—	—	—
1909. szeptemberi tengeri	7.80	7.81
augusztusi tengeri	7.72	7.73

KALAP

különlegességek
4 koronától 10 kor.-ig
Lengyelnél
Piacz-utca 43.

Ki akar németül tanulni?

Egy szépassági (Toporc) ev. lelkész a gymnasiumi tantárgyakban való oktatásra elfogad 1—2 kis diákot, kik nála a német nyelvet is elsajátíthatják. Feltételek levélben.

Legbiztosabb széplőszert a
Fáy-féle Arc-Crém

Kitüntetve a Bécsi, Párisi és Londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel.

Hatása csodás!
Szépsít, fiatalít! Legkitünőbb szor széplő májfoltok, pattanások és az arczbőr tisztátalanságai ellen. Egy tégely 1 kor., hozzávaló „Fáy” szapan 1 korona.

Kapható a készítő
Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerésznél
DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. sz.
„Arany egyasaru” gyógyszerár.
Telefon sz. 496. Telefon sz. 496.

VIGYÁZAT!

Megyek már egy pár cipőt veszek

u. v. **Elfenbein Adolfnál**
Simonffy-u. Bérház.

mert igazán mondhatom
sehol olyan jó és olcsó
cipő nem kapni, mint nála.

Saját készítmény. Elnyúlhetetlen.
Olcsóbb mint bárhol.

Kiadó helyiségek.

Debreczenben Piacz-utca 83 sz. alatt levő házban 1909 évi november hó 1 től bérebeadó **egy üzlethelyiség; kereskedelmi vagy ügyvédi irodának alkalmas két szobából álló utcza lakás** és az udvarban **ipari czélokra alkalmas több nagy teremből álló épület.**

Értekezhetni **Pavlovics és Szilágyi műépítészeknél** Piacz-utca 42 sz. alatt.

Hajdusági bajuszpedrő

kitüntetve a bécsi, párisi és londoni kiállításon arany éremmel és oklevéllel

Hajdusági Bajuszpedrő.

Elismert legjobb különlegesség a bajusz növesztésére és ápolására, mely meg nem avasodó színes növényi balsamos anyagokból készült.

Védjegy.

Hatása gyors és biztos.
Törvényesen védve.
1 doboz 50 fillér, postán csak 2 doboz küldetik 2 koronára 50 fillér béméretre utárvittel.

Egyedül készítő
Grósz Nagy Ferencz

gyógyszerész
DEBRECZEN, Kossuth-utca 8. szám.
„Arany egyasaru” gyógyszerár.
Telefon 496. Telefon 496.

Telefon 701.

Mindennemű felsőruhák festését, tisztítását, gallérok, kézelők mosás, vasalását a legszebben eszközli

DEBRECZENBEN,
Arany János utca 10. szám

Koncz József

gőzerőre egész ujonnan berendezett kelmepestő és vegyszeti ruhatisztító intézete

Fiók üzletek:

Batthány-utca 2. Vár-utca 3. sz.
a zenede kisépülete udvarában.

Telefon 701.

Győrfi Testvérek
úri divat, kalap, keztyű, kötöszár és orvosi műszertára
Piacz-utca 30. szám.
Dréber sörcsarnokkal szemben.
Gumi különlegességek.

Villamos világítást,

a villamos csengők, házi telefonok berendezését és évi kezelését és minden a szakba vágó legkomplikáltabb munkát ugy helyben mint vidéken a legolcsóbban és szakszerűen — több évi jótállás mellett vállal

FÖLDES SÁNDOR

elektrotechnikai vállalat
Debreczen, Nagytrafik udvar

Minden irányba égsé Wolfram-lámpák, ivlámpaszemek, csillárok, izzólámpák nagy választéka a legolcsóbb árban. Kölesön ivlámpák havi 8 korona díjért.

Telefon 210. Telefon 210.

A
„Gyöngyvirág Crème“

az arokrémek gyöngye!

Szeplő, májfoltok, pattanások s bőrbajok ellen kiváló jó szer. Simává, fehérré és üdévé teszi az arcot! Sem biganyt, sem ólmot nem tartalmaz. A nappalra való kréme nem zsíroz, míg az éjjelre való zsíroz. Egy tégely ára 1 korona.

Kapható:

Mihalovits Jenő

„Kigyó“ című gyógyszerárában,
DEBRECZEN.

MEGLEPŐ SZINTE CSODÁLTOS GYÓGYEREDMÉNYEKA

APTAMÁSI

LITHIUM-GYÓGYVIZ-

zel gyomor, vese, hólyag és bélbántalmaknál valamint asthma, bronchiale, köszvény és húgysavas diathesis eseteiben.

Kapható **Kontsek Géza** fűszer és csomage kereskedésében Debreczen, Kossuth-utca.

Hol van a fogorvos?
Egyházter 3. szám alatt
Molnár Testvérek

gramafon és lemezujdonságok raktárban, hol mindenkit megneveltet.

Legújabb felvételek:
Göndör Aurél. Atyai tanácsa, Marcsa lánya esküvője.
Rózsa S. Lajos legújabb magyar nő-

tája: Nem tud senki semmit rólam
Schlezák leghíresebb opera énekes, Környei Béla pesti opera énekes legújabb felvételei. Bauman Károly összes kupléi.

Tessék meggyőződni.

Donogán és Somossy

Debreczen, Ristemplombazár.

Mosó kelme újdonságok

Zephyr — Batist —

Ottomán vászon — Kreton

— Volle de laine —

„óriási raktára“

ISKOLÁS FIUK

és leányok részére olcsó, szabott áron beszerezhetők.

Kész fehérneműk, ingek,
lábravalók, harisnyák, zsebkendők
Paplanok, matrácok, ágylepedő,
flanelltakaró.

Fiuknak Brassói posztók, Leányoknak intézeti sötétkék gyapjú Cheviot ruhaszövetek és hozzávalók

SZABÓ LAJOS FIAI cégnél

DEBRECZEN, Rózsa-utca 1.

Alapított 1842-ik évben.

Boros hordó

gyártás és raktár

minden nagyságban

„Margit“-fürdőtelep.

Ugyanott ajtós hordók vannak raktáron 1200—1500 literesig.

Iroda: Péterfia-utca 76.

Kádársegédek felvételnek.

Sürgősen eladó

Becsérték fél áráért fél emeletes ház 5 üzlettel, 5 lakosztállyal megfelelő melléképületekkel Debreczen állomás Bpest felőli végén igen forgalmas helyen, a vasuti fűtőházzal szemben. A telek 1400 □-ól, törlesztéses tétel van rajta 30.000 korona, a telek magányosan áll, városi földekkel körülövezve, a vasuttól 70 méter távolságra. Mindennemű ipari gyártelepnek megfelel, gyógyfürdőnek építésére is alkalmas, mert itt található 20 fok meleg kimerithetetlen kénsavas artézi víz forrás. Közvetítő illő jutalomban részesül.

Értekezhetni lehet a háznál

Jolsvay Imre
tulajdonossal.

KÖZPONTI DROGUERIA

Telefon. DEBRECZEN. Telefon.
Piacz-utca, Városház épület.

Gazdaságok és gyártelepek részére előírás szerint berendezett mentőszekrények, kötszerek, desinficiálószer: Creolin, Carbol, mindennemű állatgyógyászati cikkek és műszerek. Sertés és marha tápperek és fluidek nagy raktára, ugyancsak nagy választék mindenféle gumitárhelyben, sörváltókban, valamint lényképező és más vegyszerekben.

Villamosvilágítást,

telefonok, villamos csengők berendezését, javítását. évi jokban tartását ugy helyben, mint vidéken a legjobb anyaggal, legolcsóbban eszközöl

Földvári L.

Debreczeni első elektrotechnikai gyár és villamos szerelési vállalat.

Csillárok, ivlámpák, villamos motorok, szellőztetők, dinamok állandó nagy választékban. Raktáron tartom a legjobb gyártmányú Wolfram és Osmium égőket.

Apró hirdetések.

Ha valamit venni, vagy e adni akar, tudassa szándékát a „Debreczeni Független Újság” apró hirdetési rovatában. Nincsén gyorsabb, biztosabb és olcsóbb módja annak, hogy célját elérje, mert apróhirdetését már a megjelenés napján sok ezer ember olvassa.

Betöltendő.

Kézilány, ügyes, azonnali állandó foglalkozást nyer és ugyanott tanuló lány is felvétetik. Czim a kiadóban.

Elárulítónó ügyes felvétetik kenyéruztetőbe. Péterfia 11. szám.

Egy ügyes varróleány szücsgéphez jó fizetéssel felvétetik Nagy József Piacz 34.

Kocsik és óvadékképes szikvizgyári elárulítók felvétetnek Teleki utca 100.

Egy fűszeres segéd szerény igényekkel és tanuló teljes ellátással azonnal felvétetik Weber Ede fűszer és vegyes üzletében Ha duszobozsón.

Adás-vétel.

1 drb ötrétű férfi és fiu gallér 12 kr. 1 pár kezelő 15 kr. Sugar Dezsónéi Piacz-utca 19. sz.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Beni Bádogos-utca 4. szám.

H-Böszörményben négy házasság a h-böszörményi sapa retén egy 16¹/₂ katastrális tanyabirtok használatba adó vagy eladó. Értekezhetni Varga utca 43.

Novotny J. cégről beszél most mindenki, ki a művészetek nélküli csekély havi részletekre kapnak jegszekények, penzszekények, gramafonok, gramafonlemezek, fenyépező gépek, lat- és tavaszok. mindennemű legyverez, mindenféle hangszerek. Helyi képviselő Sonvarecz Daniel, a város házával szemben. Kérjen arjegyzéket Diszkrétio biztosítva.

Tetőcserep közönséges, hornyolt és Francia egyéb építkezési anyagok u. m. legújanyosabban Füop meszkereskedésében Homokkert-u. 121. sz

CZIGARETTAZOK!
 100 db havaly nikotin mentes:
 Riz. 10
 Tuzli. 10
 Paraf. 14
 Del. 14
 Arany. 20
 Kulibri, különlegesség 16 k.
 Kapható: HARMATHS zivarkárhely
 különlegességek szaktárában
 Debrecen Szeváskert u. 14

Olajos hordók eladók a kiadóhivatalban

Lakás.

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel November 1-re kiadó Szechenyi u. 27 sz. a Értekezhetni ugyanott az utcai lakásban

Carl Kronsteiner-féle
 időjárásérős mész
façade-festék
 50 árnyalatban
 kéként 24 állér-
 tól felebb. —
 Évek óta legjobban bevált és utánzatokat felülmúló.
 — Egyedül ezélszerű mázoló anyag már festett façadenál. —
 Mintakönyv és prospectus ingyen és bérmentve. Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.
 Raktár minden nagyobb városban.

Emailfaçade festék

mosható, egy vonással fed, nem szükséges az előző alapozás, email-
 lrozott, csak hideg vízben felelesztve használható, antiseptikus, méreg-
 mentes, porhanyós. Fenkőlt festés belső helyiségek, faépítmények, és
 színeknek, pavilonok, kerítéseknek, stb.
 — Kapható minden árnyalatban m²-enként 2 fill. —
 Carl Kronsteiner, Wien, III., Hauptstrasse 120.

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvkereskedésében Piacz-utca 49. a főpostával szemben.

**3 szobás, modern lakást keresek no-
 vember 1-re Kossuth-, Batthyányi, Pé-
 terfia, Piacz, Hunyadi- vagy Miklós
 utcán. Czim a kiadóban.**

Különféle.

Magánkutató iroda. Iskola utca 4. szám Ké-
 nyes megbízásokat, megfigyeléseket és
 nyomozásokat elvállal, úgy magán, mint
 c-aládi ügyekbe Krámer József.

Iglon. egészségei fekvésű szepességi vár-
 ban özv. urinó 2 gyermeket fozad ellátásra
 és lakásra egyenként havi 60 koronáit.
 Családi nevelés, gondos felügyelet, főgym-
 nasum, polgári leányiskola és ki ünő elemi
 iskola. Felvilágosítást nyújt özv Csadenyi
 Istvánné Iglon, vagy Polster Adolf tanító
 Debreczen, Péterfia 39.

Akkumulátorok

200 kúcnf. nagyság K 1.60 tól
 Árlap ingyen.

A. LUSCHER, Akkumulatórgyár
 Dolsden 22/206.

Évi készítés 100 000 drbnál több.

Hatvan-utcán a kuttal szemben az 54. számú ház eladó.

Területe 400 □-öl. Aki megvenni akarja,
 forduljon levélben hozzám. **Lengyel Imre**
Hajduszoboszlón.

A feltaláló leányai.

Impozáns nagyszerű hajzatot

szerezünk és tarunk meg egész a v n korig minden nagyobb fáradság
 nélkül, bajos manipulációk nélkül és lényegesebb költség nélkül, ha
 valódi célirányosan összeállított hajvizet használunk, a mely a fejbőrt
 erősíti és tisztán tartja és a mi legfontosabb ha a haj természetes zsir-
 tartalmát rendezzük. Zsíros, olajos hajnak használjunk:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalom nélkül (veres csomagolás) Száraz, kemény, törékeny hajnak:

Uhlmann Peru Tannin vizet

zsirtartalommal (zöld csomagolás). Együttal eltávolítja a kellemetlen
 izadtságot és a hajat szagossá, ingóvá, fényessé és puhává teszi. Nem
 támadja a haj szinét, nem piszkol és nem csinál folót. Tiszta és vila-
 go, és finom parfümös, üvege K. 2.50 és K. 5.—

Főraktár Ausztr. Magyarország részére:

— Vertriebsgesellschaft Wien, I., Karlsplatz 3. —

Kapható Jóna és Jóna gyógyszerkereskedésében, valamint minden gyógyszerárban és illatszerekkereskedésben

Kerékpároozók

mielőtt kerékpárt vagy bármily alkatrészeket szán-
 dékozik venni, saját érdekében keresse fel az
 üzemet, hol olcsón gyári árban szerezhet be mindent
 Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javítaso-
 kat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. Varrógép, gramaphon és
 villamossági cikkek raktára és mindezek javítása

B. partfogást kérve, tisztelettel **Geller Henrik,** exelőtt Geller és Nemeth
 Debreczen, Hatvan-u. 2.

Hydraulikus sajtók

Arany érem
 Bécs 1893.

Arany érem
 Budapest 1893.

Arany érem
 Párizs 1902.

Hydra-
 ulikus
 sajtók.

Szőlő és gyümölcsmust

sajtólásra a nagy üzem számára.
 Szállítható kecskával vagy l kecával.

Már igen tetemes
 számban üzemben
 helyeztetett.

gyártanak és szállítanak 10-
 állás mellett mint különleges-
 séget a legújabb szerkezetben

MAYFARTH PH. és TA., BÉCS, U.

különlegességi gyár gyümölcsértékesítési gépekben.

Képes arjegyzékek ingyen és bérmentve.

Megrendelések idejkorán kéremek.